POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Naše DELO

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA PTUJ

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: »DOM OF«, PTUJ, Prešernova ulica, soba 19. ČEK. RAČUN: NARODNA BANKA PTUJ 643-90603-3 TELEFON: 145 in 168 — POŠTNI PREDAL: PTUJ

Leto II. — Štev. 17 | Izhaja tedensko | Ptuj, 29. julija 1949 | Mesečna naročnina din 12.— | Cena din 3.—

Vsem delovnim ljudem v okraju mora biti znano, da se gradi v Strnišču pri Ptuju največja tovarna v državi

Odkar se v Strnišču nadaljujejo dela za dograditev tovarne glinice in aluminija, odkar se zbirajo v Strnišču desetine in stotine novih delavcev in frontne brigade, med ljudstvom na podeželju pa vrši prepričevanje za vključitev še večjega števila delovnih ljudi, še mnogim delavcem in kmetom ptujske okolice, ki bodo živeli v senci tega giganta prve petletke, ni dovolj jasno, kaj pomeni ta tovarna za ptujski okraj v vseh gospodarskih ozirih in zakaj je potrebno v Strnišču še več delovnih ljudi.

»Borba«, organ KPJ, je pred kratkim dala ljudstvu FLRJ o tovarni v Strnišču med drugim sledeči opis:

Tovarna aluminija v Strnišču je ena redkih na svetu. Je največja tovarna v naši državi in ena največjih tovarn aluminija v Evropi. Aluminij, ki ga bo proizvajala, bo zelo poceni, ker so vse surovine zelo blizu, proizvodnja pa bo avtomatizirana.

Vse naprave v tovarni bo gnala električna energija. Za prenos te energije je že zgrajen do danes največji daljnovod v naši državi. Tok, ki bo kmalu potekel po daljnovodu, bo tako močan, da se aparatom, ki ga bodo preusmerjali, ljudje ne bodo smeli približati. Ti aparati bodo nameščeni v dveh dvoranah, od katerih je vsaka dolga več kot sto metrov in bodo avtomatično transformirali in usmerjali tok. Največ toka bo uporabljalo veliko število peči za elektrolizo. Za te peči se gradi nekoliko ogromnih dvoran. Vsaka bo dolga nad 450 metrov. Ko bo tovarna obratovala, bo izgled teh velikih belih dvoran najzanimivejši ponoči. Dolga vrsta velikih oken bo osvetljena z belo-modro svetlobo, ki bo prihajala iz peči za elektrolizo.

V vrsti ogromnih belih zgradb z velikimi okni, ki so vse zaradi tehnološkega procesa s cevmi in napravami povezane med seboj, že montirajo naprave, kakršnih do danes še ni bilo v naši državi.

V prvem delu skladišča rezerv boksita se v nekaj nadstopjih nahajajo mlini za drobljenje boksita. Mlini leže v vseh nadstropjih na masivnih temeljih iz betona, ki so vliti ločeno od zgradbe, v kateri se nahajajo. Če bi ne bilo tako, bi se vsa zgradba tresla, ko bodo mlini obratovali. Zmleti boksit se bo zbiral v veliki dvorani, ki stoji takoj ob veliki stavbi mlinov. V sredi velike dvorane bo ogromna žlica zajemala boksit in ga stresala na transporterje. Ker je pa potrebno, da bo imela žlica vedno dovolj velik kup boksita pod seboj, bo veliko število elevatorjev z neskončno dolgimi trakovi neprestano sipalo boksit iz vseh kotov v sredo dvorane. V dvorani, ki je zaradi tehnološkega procesa nekje v začetku, leže na ogromnih betonskih temeljih, med dolgimi vrstami betonskih stebrov, rotacijske peči. Peči — ogromne cevi, nad 100 metrov dolge in z nekaj metrov premera, se bodo vrtele s svojo razbeljeno vsebino popolnoma avtomatično. Peči se ne bodo odpirale za dovajanje zmletega boksita niti takrat, ko bo pečen boksit šel naprej. V tekočem stanju bo boksit odhajal v separacijo skozi hodnik, ki je v obliki mostu zgrajen med dvema zgradbama.

V separaciji je montiranje naprav v teku. Na betonskih stebrih, ki so postavljeni stopničasto drug za drugim, so montirani kotli, ki so podobni velikanskim rdečim ponvam. Za njimi se v mreži traverz vidijo vrste filtrov, manjših kotlov in drugih naprav.

Vse delo v tovarni bo do skrajnosti mehanizirano. Za prevoz surovin, ki bodo tovarni dnevno potrebne, bo položenih 32 km normalnega železniškega tira. Delavci v tovarni, ki jih bo zelo malo, bodo samo pazili na kazalce instrumentov in razne ventile. Tako se bo obiskovalec, ki bo prišel med naprave oddelka za sesedanje glinice, zelo začudil. V velikanski zgradbi, v kateri bo stalo 36 nad 18 metrov visokih kotlov, bo redko srečal delavca. V zgradbi, v kateri bi, če bi bila del neke tovarne strojev, delalo stotine ali tisoče delavcev, bo delalo samo 8 ljudi v eni izmeni. Toda tudi oni ne bodo delali, temveč samo na precizních instrumentih kontrolirali delo kotlov. Delavce bo redko opaziti tudi v velikem številu v ostalih ogromnih zgradbah tovarne. Na videz izgubljeni med konstrukcijami, cevmi in kotli, bodo budni gospodarji tovarne. Vse kar se bo dogajalo v vrtečih se pečeh polnih plamena in v pečeh, kjer vre aluminij, vse kar se dogaja v kotlih, filtrih in stiskalnicah, bodo videli na instrumentih. Ogromno tovarno bodo vodili s prijemom rok z okretom ventila.

Boksita se od trenutka, ko bo prispel v tovarno v vlakih posebnih vagonov, pa dokler kot aluminij ne bo izšel iz tovarne, nikdo ne bo dotaknil z roko. Posebe stroj bo dvignil vagon in iz njega stresel boksit v silos, odkoder bo po transporterjih in dvigalih šel skozi stroje za mletje, rotacijske peči in naprave za mešanje. Na svoji poti do aluminija prehaja boksit zmlet, pečen ter kot tekočina skozi neštevilno naprav, dokler iz njega ne dobimo glinice. Glinica gre potem skozi naprave za odcejanje vode in manjše rotacijske peči, kjer se popolnoma osuši. Svojo pot konča v visoki temperaturni peči za elektrolizo, kjer ga v velikih loncih odjemljejo žerjavi.

Ne bo dolgo in iz tega našega orjaka, pri katerem so dela v polnem teku, bodo v naše valjarne in tovarne prišle prve tone aluminija. Boksit, ki smo ga izvažali, bomo predelovali sami. Tovarna, ki bo naš ponos, bo pretvarjala bogastvo naših gora v korist naše srečne bodočnosti.

Komur to ni jasno, tega ne more navdajati ponos ob pogledu na vse, kar so doslej ustvarili marljivi delavci in strokovnjaki, ta si ne bo štel v čast, da je v te temelje in zidove vložil svoj trud in napore, ta niti ne more razumeti, zakaj ga vabi ljudska oblast, da pride v Strnišče v pomoč neštetim z delom preobloženim delavcem, da bo pred koncem petletke tovarna vršila velike naloge in da bodo še pred koncem petletke delavci živeli v tovarniški stanovanjski koloniji tako udobno življenje, kot ga je mogoče doseči v socialistični državi.

Nedovršenih zadružnih domov v okraju ne bomo prepustili odgovornosti nedelovnih uprav

Okrajni odbor Osvobodilne fronte za ptujski okraj je v jeseni leta 1947 sklenil zgraditi v ptujskem okraju 24 zadružnih domov, ki bodo kulturna, gospodarska in politična središča na naših vaseh.

V ta namen je bila ustanovljena Okrajna uprava za zadružne gradnje, ki naj bi pod operativnim vodstvom OZKZ z organizacijsko pomočjo Osvobodilne fronte ustanovila in vodila krajevne uprave za gradnjo zadružnih domov v ptujskem okraju. Ustanovljene so bile tudi krajevne uprave. Okrajna uprava je imela nalogo organizirati nujno potrebni material in posredovati kredite.

Prvenstveno moramo ugotoviti vse težave in prednosti, na katere so naletele krajevne uprave, kakor okrajna uprava pri svojem delu, pri izvrševanju postavljenih nalog.

Plan gradenj zadružnih domov v ptujskem okraju namreč ni bil izpolnjen, za kar obstojata v glavnem dva razloga. V nekaterih krajih kot je bil to slučaj v Dornavi, Markovcih, Gorišnici, Lovrencu Turnišču, Stopercah, Hajdini, Staršah, Juršincih, Cirkulanah, Majšperku in Vitomarcih, krajevnim upravam in Osvobodilni fronti ni uspelo zadostno zainteresirati krajevnega prebivalstva za gradnjo zadružnega doma, v drugih krajih pa, kot so Zavrč, Leskovec in Rogoznica je pa sicer obstojalo zanimanje prebivalstva za zgraditev doma, primanjkovalo pa je materiala. To je bil glavni razlog neaktivnosti. V mnogih slučajih so krajevne uprave vse preveč pričakovale, da jim bo potrebni material dobavila okrajna uprava, mesto da bi same preiskale vse možnosti pridobivanja gradbenega materiala iz lokalnih virov. V letu 1948 krediti niso predstavljali posebnega vprašanja.

Ni težko ugotoviti, da z dograditvijo petih zadružnih domov v letu 1948 v krajih: Podlehnik, Muretinci, Rogoznica, Velika Nedelja in Grajena ter s postavitvijo temeljev in delno dovršitvijo zidov na vseh ostalih gradiliščih krajevne uprave in vaški odbori OF niso uspeli v zadostni meri prikazati ljudstvu pomena gradenj zadružnih domov ter njih vloge v gospodarskem, političnem, kulturnem in socialnem pogledu v življenju našega podeželja.

Kakšno je sedaj stanje na gradbiščih?

Ugotovili smo že, da je bilo dovršenih pet domov v surovem stanju že v lanskem letu. Letos so bili dograjeni že domovi v Litmerku, Trnovski vasi in Gorišnici, štirje pa, in sicer v Markovcih, Dornavi in v Lovrencu bodo dograjeni do konca avgusta t. l. Krajevne uprave in vaški odbori OF so torej v navedenih krajih v pogledu gradenj zadružnih domov storili svojo dolžnost, nekateri prej, drugi pozneje. Vprašanje je, če so uprave in VOOF v ostalih krajih res naletelj na nepremostljive težave pri gradnji, ali pa so sami zakrivili vso ogromno škodo, ki z vsakim dnem nastaja na napol dovršenih stavbah.

V Turnišču so postavljeni temelji in okrog 50% zidu. Material imajo. Zaradi pomanjkljive organizacije delo nikamor ne napreduje. V neki meri ovira gradnjo vprašanje kredita, kar pa nikakor ni glavna ovira nedelavnosti.

V Vidu stoji tudi okrog 40% zidu, primanjkuje pa zidne opeke. To pa v ostalem ne opravičuje nedelavnosti, ker niso izvršili nakazane sečnje lesa, ki jim je bil dodeljen s strani Gozdne uprave.

Leskovčani se deloma zanimajo za gradnjo, jim pa primanjkuje materiale. Zidovi so deloma postavljeni. Tudi v Zavrču bi pridneje gradili, pa imajo velike težave s prevozom opeke, ki jo bo treba voziti iz Ormoža.

Ostala gradbišča: v Slovenji vasi, Staršah, Stoincih, Juršincih, Stopercah in na Hajdini, kjer so postavljeni le temelji, ali pa še to ne popolnoma, nam dajejo sliko nedelavnosti krajevnih uprav in frontnih organizacij. Posebno izrazit je gornji primer na Hajdini, kjer so bile in so vse možnosti za gradnjo in dograditev. Imajo pripravljen les, 30.000 kom zidakov in potrebne strešnike. Delo kljub temu nikamor ne napreduje.

Uprava v Trnovski vasi je samoiniciativno začela z delom že v februarju t. l. in dom dogradila v aprilu. V primeri z ostalimi upravami zasluži vse priznanje. Krajevne uprave v nekaterih krajih v lanskem letu niso vlagale dovolj skrbi v tehnično vodstvo in uporabo materiala. V Litmerku si je n. pr. bivši član uprave Antolič Alojz dovolil razdeliti 2000 kg cementa privatnikom. Podoben je slučaj iz Markovc, kjer sta si upravnik ekonomije Vršič Martin in tajnik KLO Ciglar Janez enostavno razdelila 1000 kg cementa. Vse te pomanjkljivosti bodo morale v letošnjih gradnjah odpasti, posvetiti pa bo treba čim več pozornosti nabavi materiala iz lokalnih virov. Voditi je treba točno evidenco potrošenega materiala in v nobenem slučaju dovoliti, da bi se uporabljal v kakšne druge namene.

Za nove uspehe je potrebno resno nadaljevanje dela

OZKZ bo morala vprašanju gradnje zadružnih domov posvetiti večjo pozornost ter kot operativni voditelj okrajni upravi nuditi več pomoči, predvsem s svojim aktivom, ki bo ob posečanju kmetijsko-obdelovalnih zadrug in kmetijskih zadrug lahko marsikakšno stvar opravil na terenu v pogledu nadaljne gradnje. Krajevne uprave bodo morale s pomočjo množičnih organizacij vložiti vse svoje sile v čimprejšnjo dograditev ter mobilizirati čim večji krog ljudi pri gradnjah, izkoristiti vse vire domačega materiala ter med množico dograditev zadružnih domov popularizirati. Tudi KZ in KOZ se bodo morale bolj zanimati za dokončanje pričetih del, posebno kmetijsko-obdelovalne zadruge, ki bodo morale kapitalni izgradnji sploh posvetiti potrebno pozornost.

Okrajni plenum AFŽ v Ptuju

V torek, 26. julija 1949, se je vršil v Ptuju v Mestnem gledališču plenum okrajnega odbora AFŽ za ptujski okraj z namenom, da pregleda uspehe polletnega dela, da opozori na pomanjkljivosti, izvoli delegate za ustanovitev oblastnega odbora AFŽ ter da nakaže smernice za nadaljnje delo.

Plenumu je prisostvovala zastopnica GO AFŽ tov. Goličnikova iz Ljubljane, zastopnica iniciativne komisije za ustanovitev oblastnega odbora AFŽ za Mariborsko oblast, tov. Markič Angela, org. sekretar OK KPS Ptuj tov. Mavser ter sekretar OF za ptujski okraj tov. Berginc Peter.

Po otvoritvenih in pozdravnih besedah tov. Mirtičeve, predsednice okrajnega odbora AFŽ, je prevzel besedo tov. Mavser ter dal politično-gospodarsko poročilo, v katerem je ugotovil, da se naša borba za socializem razvija v treh smereh: v industriji, v kmetijstvu ter na kulturno-prosvetnem področju. Organizacija AFŽ se v borbi za zgraditev socializma v teh sektorjih v glavnem ni znašla in ni toliko sodelovala, kakor bi lahko. Posebno v vprašanju vključevanja nove delovne sil v industrijo se vaške organizacije AFŽ niso izkazale. Našim ženam na vaseh še ni dovolj pojasnjena vloga, ki jo bo imelo rekonstruirano kmetijstvo v socialistični družbi. Dotaknil se je parol, ki jih razširjajo gotovi ljudje, ki so sovražno usmerjeni proti gradnji socializma v naši državi ter nato na kratk povzel: kljub dejstvu, da se pri gradnji socializma lahko opremo samo na lastne sile, ga bomo zgradili, pa še veliko preje, kot so ga v SZ. Pred organizacijo AFŽ pa je postavljena naloga, da z utrditvijo organizacije začne pri žena borbo s katero jih bo prepričevala, da je treba prenehati z nasprotovanjem njihovim možem, ki hočejo stopiti v obdelovalne zadruge ter jih utrditi v prepričanju, da je vsaka pobuda, ki pride od naše Partije in državnega vodstva, samo v korist vseh delovnih ljudi naše države.

O drobnem delu vaških odborov AFŽ je govorila sekretarka okrajnega odbora AFŽ tov. Ilovar Zora. Vaške organizacije imajo najširše možnosti uvesti raznovrstne oblike dela organizacije ter na sestankih razpravljati o vseh mogočih problemih, ki se tičejo žena. Potom tečajev, predavanj, sestankov in aktivov je možno zajeti vse žene in jim omogočiti, da se politično, gospodarsko in kulturno dvignejo. V tem jim bodo zelo pomagale tudi razne ustanove kot krpalnice, šivalnice, skupna peka kruha itd., ki jih bodo razbremenile in dopustile ženam, da se bodo lahko politično in kulturno bolj udejstvovale. Med nalogami je zelo važn vprašanje vključevanja delovne sile, kateremu morajo žene posvetiti več pozornosti kot doslej. Kljub julijskemu planu vključitve 500 žena v delovni proces, se jih je doslej v juliju vključilo samo 29, pa še ta pritok je rezultat splošnih razmer, ne pa dejavnosti organizacij.

Žene naj bi pri preobrazbi kmetijstva aktivneje sodelovale kot doslej. Vključiti naj se tudi v delo ljudske inšpekcije, v kontrolo vprašanj prehrane, odkupa, v prizadevanju za večji hektarski donos ter v vse ostale probleme naše vasi. Posebno pozornost pa naj posvetijo vzgoji otrok v duhu socializma. Otroke je treba iztrgati iz vpliva reakcionarne duhovščine ter jih vzgajati v dobre državljane — patriote, ki bodo polni ljubezni do Partije svoje socialistične domovine in tov. Tita.

Nato je nakazala plan dela organizacije za čas pred Tednom matere in otroka. Glede ustanovitve »Otroških jasli«, otroških restavracij, patronatov otroških ustanov, otroških obiskovalk, sektorskih konferenc posvetovalnic za matere, počitniških kolonij itd., v čemer je plenum sprejel napoved tekmovanja ostalih okrajnih odborov AFŽ.

Plenum je nato pozdravila tov. Markič Angela, zastopnica iniciativnega odbora za ustanovitev oblastnega odbora AFŽ. V kratkem nagovoru je želela plenumu in organizaciji pri gradnji socializma najlepše uspehe.

Sledila je živahna diskusija, v kateri je sodelovalo lepo število žena. Tovarišice s podeželja so iznašale težave, na katere zadevajo pri delu v organizaciji ter izven nje. Predstavnica organizacije iz Osojnikove zadruge je poročala o življenju žene v zadrugi ter razbila predsodke in pomisleke, ki jih imajo posebno žene v pogledu vstopanja v kmetijsko obdelovalne zadruge. Govoril je še sekretar OOZ tov. Berginc ter pozval žene k večjemu sodelovanju pri gradnji socializma ter poudaril, da smo v tej težki borbi sami, zato so potrebni kolektivni napori vseh državljanov. Tov. Goličnikova, predstavnica GO AFŽ iz Ljubljane, je v svojem nagovoru dejala, da naj bo žena pobudnica v mnogih političnih in gospodarskih vprašanjih na vaseh ter naj tako doprinaša čimprejšnji zgraditvi lepše bodočnosti.

Ob zaključku diskusije so žene sprejele sklepe:

1. Okrepile bomo osnovne organizacije na vaseh in jih seznanile z vsemi gospodarskimi in političnimi problemi;

2. Poleg stalnega sistematičnega političnega dela bo organizacija pospeševala vključevanje nove delovne sile ter v zvezi s tem izvršila naslednje naloge:

a) Oskrbela bo pregled nad razpoložljivo žensko delovno silo za 8-urno in za 4-urno zaposlitev ter na podlagi tega pridobila do konca avgusta 500 žena za zaposlitev;

b) v večjih krajih bo ustanovila agitatorske aktive za vključevanje žena v vaške frontne brigade za medsebojno pomoč;

3. Vodila bo skrb za zaposlene žene in njih življenjske pogoje, predvsem pri nanovo vključenih. S tem v zvezi bo pospešila ustanavljanje otroških jasli v Ptuju, otroška igrišča v zadrugi »Osojnik«, Trniče, Grajena, sezonski DID v Litmerku in Zavrču, posvetovalnico za matere v Ormožu, jasli v tovarni Strnišče ter krpalnico v Ormožu. V Ptuju bo pospešila ustanovitev trgovine za dojenčke in noseče žene ter skrbela, da bo oddelek za dojenčke in noseče žene v trgovini v Ormožu v zadostni meri založen;

4. Skrbela bo za ustanavljanje aktivov za čuvanje otrok zaposlenih mater v krajih, kjer ni otroških ustanov;

5. Sodelovala bo pri popisu potrošnikov garantirane preskrbe;

6. V svrho čim temeljitejšega reševanja postavljenih nalog se članice organizacije obvezujejo, da bodo sodelovale pri študiju v okviru Fronte ter aktivirale pri študiju čim večje število žena.

Kandidacijska komisija je nato predlagala 51 kandidatk za plenum oblastnega odbora AFŽ, ki so bile soglasno izvoljene. Tov. Kancler Julka je še predlagala pozdravni resoluciji, ki so jih poslale GO AFŽ in predsedniku vlade LR tov. Mihi Marinku ter maršalu Titu, v katerih poudarjajo, da se zavedajo svojih obveznosti do gradnje socializma v naši državi in do mednarodnega proletarskega gibanja.

Zaključno besedo plenumu je dala tov. Mirtičeva, ki je pozvala na izvrševanje zadanih sklepov ter na to, da je treba brez omahovanja slediti poti, ki jo je začrtala Partija in tov. Tito. N. K.

Na njivah državnega posestva v Turnišču so v nedeljo okopavali in pleli

Na njivah državnega posestva v Turnišču je opravilo v nedeljo 24. t. m. 226 članov sindikalnih podružnic državnih posestev iz Jeruzalema, Ormoža, Podlehnika, Dornave in Turnišča, mestne ekonomije v Ptuju ter vrtnarije Hristov Minčo iz Ptuja obsežno prostovoljno delo okopavanja zelja, pletja trave iz pese in okopavanja, pletja fižola, obiranja graha ter mlačve rži.

Številna udeležba na nedeljskem prostovoljnem delu na Turnišču, kjer niso bili samo mladinci, temveč tudi odrasli člani sindikalnih podružnic, ni bila samo odraz sindikalne discipline in delovne požrtvovalnosti, temveč tudi manifestacija družbene povezave delovnih ljudi v času, ko delamo podnevi in ponoči, ob praznikih in nedeljah, da ne bi naši delovni ljudje ob praznikih mislili na življenje po smrti, temveč da bi bili dnevi njihovega življenja doba častnega dela in dostojnega preživljanja.

Kljub smehu, šaljivkam in petju je bil v 1554 delovnih urah okopan 1 hektar zelja, oplelo 1,5 ha pese, 0,30 ha fižola, namlačenih 1500 kg rži in nabranih 420 kg graha. Vsi člani in članice sindikata so se zavedali, da je ustvarjanje zdravih kolektivnih odnosov med ljudmi v socialističnem gospodarstvu predpogoj za izpolnitev planskih nalog in za dosego cilja zgraditve socializma in zgodovinskega priznanja, da je bila KPJ s tov. Titom na čelu v stanju voditi narode Jugoslavije po najkrajši poti v družbeno gospodarstvo.

Največ, to je 77 članov sindikalne podružnice, je prišlo iz Jeruzalema, 33 je bilo domačih iz Turnišča, 31 iz Dornave, 29 iz Podlehnika, 24 iz Ormoža, 22 iz vrtnarije Minčo in 10 iz mestne ekonomije v Ptuju. Večina je bila svoj čas vajena ob nedeljah praznovati, sedaj pa gre večkrat preko navade praznovanja v brezdelju. Sedaj praznujejo ob nedeljskih delovnih uspehih, ki so posvečeni nalogam prve petletke.

Po končanem delu so se člani podružnic veseli razšli v zavesti, da so z delovno pomočjo pripomogli kolektivu državnega posestva v Turnišču, da se je povzpel za mesec dni naprej v poljskem delu, obenem pa so onemogočili raznim »črnogledom«, da se ne bodo več spotikali nad tem, kar je na državnem in zadružnem polju neobdelanega, temveč bodo raje priznali, da je delovna množica v stanju opraviti v nedeljo, česar poleg drugih del ni mogla med tednom.

Ra—Jo